

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag- stiftning om partiell sjukdagpenning

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 februari 2006 en proposition med förslag till lagstiftning om partiell sjukdagpenning (RP 227/2005 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Åtgärdsmotion

I samband med propositionen behandlade utskottet följande motion:

— sjukskrivning på deltid av företagare (AM 78/2003 rd — Anne Holmlund /saml), som remitterades till utskottet den 4 december 2003.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har arbetslivs- och jämställdhetsutskottet lämnat utlåtande i saken. Utlåtandet (AjUU 2/2006 rd) har bifogats detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Virpi Korhonen, social- och hälsovårdsministeriet
- chef för juridiska ärenden Aino Lassila, Pensionsskyddscentralen
- systemchef Anna-Kaisa Ylhäinen, Folkpensionsanstalten
- forskarprofessor Eira Viikari-Juntura, Arbetshälsoinstitutet

- verkställande direktör Veijo Notkola, Rehabiliteringsstiftelsen
- jurist Merja Karinen, Centralförbundet för Mental Hälsa
- biträdande verksamhetsledare Risto Ihala-
nen, Finlands Läkarförbund
- vice ordförande Eija Palosaari och ansvarig
psykolog Vesa Nevalainen, Suomen Psykolo-
giliitto
- verkställande direktör Kaarina Laine-Häikiö,
Finlands Reumaförbund rf
- hälsovårdsråd Lea Savolainen, Cancerorgani-
sationerna
- jurist Jarmo Pätäri, Akava r.f.
- överläkare Kari Kaukinen, Finlands närings-
liv
- socialpolitisk sekreterare Petri Mustakallio,
Finlands Fackförbunds Centralorganisation
FFC rf
- arbetsmarknadsombud Merja Berglund, Före-
tagarna i Finland
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorgani-
sationen FTFC rf
- direktör Kaarina Knuuti, Centralförbundet för
lant- och skogsbruksproducenter MTK rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation
TVY.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Penproposition

I propositionen föreslås att sjukförsäkringslagen, arbetsavtalslagen, lagen om kommunala tjänstemedhavare, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskraftsservice ändras.

En försäkrad ska ha möjlighet att arbeta deltid och dessutom få partiell sjukdagpenning när en sjukdom varat minst 60 sjukdagpenningssdagar. Partiell sjukdagpenning ska vara en självständig förmån som betalas under förutsättning att en arbetstagare i ett anställningsförhållande på heltid har kommit överens med sin arbetsgivare om att arbetet utförs deltid för en i lagen angiven viss tid. Bestämmelser om det avtal om deltidsarbete som ska ligga till grund för den partiella sjukdagpenningen tas in i arbetsavtalslagen och lagen om kommunala tjänsteinnehavare.

Syftet med systemet med partiell sjukdagpenning är att stödja den försäkrades rehabilitering och återgång till arbetet.

Partiell sjukdagpenning betalas till en arbetstagare eller företagare som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i sjukförsäkringslagen. Arbetsoförmågan ska fortgå under hela den period

för vilken partiell sjukdagpenning beviljas. Beloppet av den partiella sjukdagpenningen ska alltid vara hälften av den sjukdagpenning som omedelbart föregår den partiella sjukdagpenningen och den ska kunna betalas för 12—72 vardagar.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att en person inte samtidigt kan få partiell sjukdagpenning och en arbetslöshetsförmån, och lagen om offentlig arbetskraftsservice så att en person inte samtidigt kan få partiell sjukdagpenning och utbildningsstöd. Den tid för vilken en person har fått partiell sjukdagpenning i enlighet med sjukförsäkringslagen ska förlänga granskningsperioderna för arbetsvillkoret för löntagare och företagare.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotion AM 78/2003 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att ändra sjukförsäkringssystemet i syfte att ge företagare möjlighet att vara sjukskrivna på deltid.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

I samband med rehabiliteringslagstiftningen 2003 förutsatte social- och hälsovårdsutskottet att regeringen utreder förutsättningarna för en lagändring som innebär att sjukdagpenning eller rehabiliteringspenning kan beviljas partiellt när en arbetstagares arbetsförmåga inte tillåter arbete heltid (ShUB 48/2002 rd). I april 2003 tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp med uppgift att utreda frågan. Den aktuella propositionen bygger på förslagen från arbetsgruppen. Reformen är mycket nödvändig och utskottet tillstyrker de förslagna ändringarna. En-

ligt utskottet är det positivt att reformen inte bara gäller arbetstagare utan också företagare.

Avgränsningar

Det nya systemet innebär att partiell sjukdagpenning sätts in efter en relativt lång sjukskrivning för att hjälpa arbetstagaren i rehabiliteringen och den gradvisa återgången till arbetslivet. Utskottet ställer sig bakom de preliminära utgångspunkterna. Förvärvsarbete med hjälp av partiell sjukdagpenning är ett nödvändigt element när det gäller att lägga upp planerna för hur arbetstagare med hjälp av rehabilitering ska återfå sin arbetsförmåga. Det är motiverat att lag-

stiftningen tillåter överenskommelser på arbetsplatsen om arbetstagare frivilligt vill pröva på att återgå till arbetslivet med hjälp av deltidarbete, förutsatt att en medicinsk utredning talar för en återgång. Genom de nya bestämmelserna kan utslagning i arbetslivet på grund av långvarig sjukskrivning förebyggas.

Den partiella dagpenningen är tänkt att vara en självständig förmån som inte är kopplad till till exempel den längsta utbetalningstiden för sjukdagpenningen. Förslaget är motiverat eftersom partiell sjukdagpenning praktiskt taget bara lämpar sig för en del av de sjukskrivningar som berättigar till sjukdagpenning, och förmånerna därför inte kan tillämpas på lika grunder.

Enligt 11 § i lagförslaget betalas partiell sjukdagpenning ut först när sjukskrivningen har pågått i 60 dagar. Därefter kan arbetstagaren komma överens med arbetsgivaren om hur arbetsuppgifterna och arbetstiden ska ordnas. Att begränsningen är förståelig om man ser till målen med reformen. Systemet avser att hjälpa arbetstagare att få rehabilitering och återvända till arbetslivet och därmed förkorta de långa sjukskrivningarna, särskilt i slutfasen av sjukdomsperioden. Vid kortvariga sjukskrivningar förekommer som regel inte samma risk att förlora kontakten med arbetslivet eller behov av rehabilitering.

Under utskottsbehandlings gång har många ansett det nödvändigt att arbetstagare bör ha rätt att få partiell sjukdagpenning redan i ett tidigare stadium av sjukdomen. Enligt utskottet är det utan tvivel så att möjligheterna att återfå funktionsförmågan varierar från sjukdomsgrupp till sjukdomsgrupp så mycket att en enda tidpunkt kan anses vara medicinskt motiverad för en partiell återgång till arbetet. I många fall kan det vara bra för läkningsprocessen att återgå till arbetslivet på deltid ännu tidigare eller att börja arbeta direkt efter en sjukskrivning. Den föreslagna perioden på 60 dagar grundar sig främst på att Folkpensionsanstaltens skyldighet att utvärdera patientens behov av rehabilitering börjar senast när patienten fått sjukdagpenning i 60 dagar och på att arbetstagarens skyldighet att betala ut lön omfattar ungefär lika många dagar inom de fles-

ta branscher. Dessutom har det ansetts att 60 dagar behövs för att starta upp systemet.

Det är befogat att starta systemet med en begränsad grupp och förankra det på arbetsplatserna precis som regeringen föreslår, anser utskottet. Arbetslivet är inte rustat för deltidarbete och vikariat i någon större skala. Om deltid tillåts också vid kortare sjukskrivningar ställs arbetsplatserna inför stora omstruktureringar på grund av reformen. När utbetalningstiden avgränsas till minst tolv och högst 72 vardagar har arbetsplatserna mindre svårigheter med att organisera arbetet till följd av den nya förmånen.

Reformen ändrar inte på begreppet arbetsoförmåga. Även om en arbetstagare arbetar under sin sjukskrivning betraktas han eller hon fortfarande som arbetsoförmögen. En oförändrad definition av begreppet arbetsoförmåga är enligt utskottet motiverad, om man ser till de begränsningar som regeringen föreslår i den partiella sjukdagpenningen. Om deltidarbete också skulle tillåtas vid kortvarig sjukskrivning vore det nödvändigt att ompröva innebörden i begreppet arbetsoförmåga och eventuellt också införa en gradering med hjälp av begreppet partiell arbetsoförmåga. Det är bra om vi nu kan samla erfarenheter av hur det nya systemet fungerar och vilka effekter det har, först därefter ta ställning till behoven respektive möjligheterna att utvidga systemet.

Bedömning av arbetsförmågan

Partiell sjukdagpenning ska i första hand vara en rehabiliteringsprocess som startas på initiativ av arbetstagaren och med arbetsgivarens samtycke. En bedömning av vilken betydelse deltidarbete har för rehabiliteringen av arbetstagaren ska bedömas av företagshälsovården som känner till arbetsmiljön och arbetstagarens hälsotillstånd. Utskottet understryker att deltidarbete under sjukskrivning alltid måste grunda sig på behandlingen och rehabiliteringen av patienten, och inte på till exempel på orsaker som hänför sig till patientens arbetsuppgifter. Detta innebär samtidigt att arbetsuppgifterna och arbetstiden under sjukskrivningen i första hand ska gagna rehabiliteringen. Vidare understryker utskottet att ar-

betsgivarparten har ett ansvar för att den deltidsanställda inte avkrävs en större arbetsinsats än vad som har avtalats.

Utskottet understryker att företagshälsovårdens expertis spelar en stor roll för bedömningen av om en arbetstagare kan utföra en del av sina arbetsuppgifter utan att äventyra sin hälsa eller återhämningsprocessen. Det är svårt för patienten själv eller arbetsgivaren att objektivt bedöma arbetstagarens faktiska arbetsförmåga. Om försöket misslyckas på grund av alltför tidig återgång till arbetet eller en orealistisk bedömning av patientens hälsotillstånd kan slutresultatet bara vara att sjukdomen drar ut ytterligare på tiden.

Reformen kräver att framför allt personalen inom företagshälsovården får utbildning, men också andra än företagsläkarna behöver utbildning. Långa sjukskrivningar ordinerar vanligen också av psykiatrer, läkare vid mentalvårdsbyråer och av ortopedier. En utvärdering av sjukskrivningspraxis och framtagning av medicinska kriterier för deltidsarbete vid olika typer av sjukdomar och smärttillstånd kan medverka till att identifiera de patient- och arbetstagargrupper som partiell sjukdagpenning bäst lämpar sig för.

Utbildningen om reformen för läkare bör i synnerhet ta fasta på hur utlåtandena för anhållan om partiell dagpenning ska vara upplagda. Med tanke på arbetstagaren vore det bra om utlåtandet inte bara innehåller en sjukdomsbeskrivning utan också en rehabiliteringsplan och en beskrivning av hur arbetsplatsen kommer att genomföra deltidsarbete.

Genom förordning måste det dessutom beskrivas om vilka uppgifter den försäkrade ska lägga fram i en anhållan om partiell sjukdagpenning på samma sätt som det föreskrivs i fråga om andra förmåner enligt sjukförsäkringslagen. Enligt utskottet måste detta också omfatta läkarintyg där den försäkrade kan påvisa att hans eller hennes hälsa eller tillfrisknande inte äventyras trots deltidsarbete.

Utkomstskydd för arbetslösa

I förslaget jämställs utkomstskydd för arbetslösa för personer med partiell sjukdagpenning med

utkomstskydd för arbetslösa för arbetsoförmögna personer. Ett av målen med förslaget är att förhållandet mellan partiell sjukdagpenning och utkomstskydd för arbetslösa ska vara tydligt och enkelt, fördelaktigt för de försäkrade och dessutom lätt att tillämpa. Enligt 3 kap. 3 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) har den som är arbetsoförmögen inte rätt att få arbetslöshetsförmåner. Ett undantag från denna regel är arbetssökande som får invalidpension som delpension och har rätt att få arbetslöshetsförmåner trots att de inte söker heltidsarbete. I och med att den försäkrade för att få partiell sjukdagpenning måste vara arbetsoförmögen i den mening som sjukförsäkringslagen avser utgår systemet från att arbete som en arbetsoförmögen utför med hjälp av partiell sjukdagpenning jämställs med sjukdagpenning.

Den som får partiell sjukdagpenning får således inte någon arbetslöshetsförmån. Om den försäkrades rätt att få partiell sjukdagpenning upphör under avtalstiden för deltidsarbete på grund av permittering eller för att anställningen upphör, betraktas arbetstagaren som fullständigt arbetsoförmögen och omfattas därmed av sjukdagpenningen. Det faktum att arbete med stöd av partiell sjukdagpenning jämställs med sjukdagpenning innebär att arbetet inte räknas in i arbetsvillkoret utan i stället helt och hållet betraktas som så kallad överhoppad tid. När det gäller arbetsvillkoret jämställs således inte arbete med partiell sjukdagpenning med andra typer av deltidsarbete, till exempel arbete med deltidspension eller delinvalidpension. I dessa fall ökar tiden för arbetsvillkoret om arbetstiden är längre än arton timmar per vecka. Arbete med partiell sjukdagpenning kunde eventuellt jämföras med de här typerna av deltidsarbete.

Partiell sjukdagpenning är emellertid en kortvarig förmån i motsats till delinvalidpension. För den som får partiell sjukdagpenning är det inte fördelaktigt att den lön som den inkomstrelaterade dagpenning räknas ut på bestäms utifrån läget vid tidpunkten när den partiella sjukdagpenningen började betalas ut. Om det vore så får den försäkrade när inkomsterna har stigit efter perioden med partiell sjukdagpenning inte

räkna sig inkomstökningen till godo, utan den lön som den inkomstrelaterade dagpenningen grundar sig på skulle bestämmas utifrån läget vid tidpunkten då den partiella sjukdagpenningen började betalas ut ända fram tills den försäkrade på nytt uppfyller arbetsvillkoret.

För incitamenten i samband med partiell sjukdagpenning är det viktigt att den försäkrade kan bestämma sig för partiell sjukdagpenning utan några risker. Partiell sjukdagpenning får inte innebära en ekonomisk förlust för arbetstagarerna. Den försäkrade ska inte behöva fundera på eventuella konsekvenser för utkomstskyddet vid en framtida arbetslöshet när han eller hon står inför beslutet att välja partiell sjukdagpenning eller ingå avtal om deltidarbete. Enligt utskottets uppfattning är den lösning för utkomstskydd för arbetslösa som ingår i förslaget ett riskfritt alternativ för den försäkrade och är därför ett incitament för att tillämpa systemet, när den försäkrade vid valet av partiell sjukdagpenning under inga omständigheter drabbas av sämre villkor än om han eller hon hade fortsatt att vara sjukskriven på heltid.

Enligt 5 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa förlängs granskningsperioden för arbetsvillkoret beträffande löntagare och företagare om de på grund av sjukdom är förhindrade att vara på arbetsmarknaden, men med högst sju år. Enligt lagförslaget förlängs granskningsperioden i samma grad vid arbete med partiell sjukdagpenning.

Social- och hälsovårdsutskottet understryker vikten av att det vid utvärderingen av den nya lagstiftningen också utreds vilka konsekvenser partiell sjukdagpenning har för utkomstskyddet för arbetslösa. Som arbetslivs- och jämställdhetsutskottet påpekar bör modellen för utkomstskydd för arbetslösa omprövas om man går in för att utvidga tillämpningen av partiell sjukdagpenning på grundval av erfarenheterna från reformen.

Hur pensionsförmåner tjänas in

I propositionen sägs ingenting om hur förmåner, till exempel pensioner, räknas ut för tiden med partiell sjukdagpenning. En reform av arbets-

pensionslagstiftningen för den privata sektorn träder i kraft den 1 januari 2007. På grund av den partiella sjukdagpenningen behövs det en översyn av bland annat bestämmelserna om hur pension tjänas in. Ändringarna i pensionslagarna kommer att läggas fram i en särskild proposition. Enligt utskottet är det viktigt att de ändringar som nu görs i arbetsavtalslagen också införs i fråga om statliga tjänstemän.

Effekter

Det är positivt att en övergripande uppföljning av den partiella sjukdagpenningen har lagts till reformen redan på planeringsstadiet och att det ska göras en undersökning av vilka effekter lagstiftningen har, framhåller social- och hälsovårdsutskottet. Vidare är det viktigt att bland annat ta reda på hur tillämpningen av systemet fördelas mellan olika branscher och hur systemet lämpar sig för olika typer av arbete. Med tanke på målsättningen är det extra viktigt att det utredas till vilken hjälp partiell sjukdagpenning är i rehabiliteringen av de försäkrade.

Detaljmotivering

4. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

3 §. Löntagares arbetsvillkor. Efter att propositionen lämnades till riksdagen har en ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice (1216/2005) trätt i kraft den 1 januari 2006. Genom lagändringen omvandlades det kombinerade stödet till den högsta förhöjda lönesubventionen. Samma ändring har införts i lagen om utkomstskydd för arbetslösa genom lag 1217/2005. Paragrafen måste ändras för att stämma överens med gällande lag.

4 §. Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor. Sedan propositionen lämnades till riksdagen har paragrafen ändrats genom en lag som trädde i kraft den 1 januari 2006. Ändringen beror på att det sammansatta stödet i lagen om offentlig arbetskraftsservice har ändrats till den högsta förhöjda lönesubventionen. Det räcker

inte med att anpassa paragrafen till den gällande lagen. Den gällande lagen nämner bara den högsta förhöjda lönesubventionen. Därför kan den tid innan lagen träder i kraft för vilken arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd har getts ut för lönekostnaderna för arbetet enligt formuleringen inte räknas in i arbetsvillkoret. Ikraftträdandebestämmelsen i lag 1217/2005 tar inte hänsyn till det alternativet. Därför måste paragrafen ändras för att de former av sysselsättningsstöd som gällde före och efter den 1 januari 2006 ska kunna beaktas.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att en korrigering av den felaktiga formuleringen i ikraftträdandebestämmelsen i lag 1217/2005 träder i kraft så snabbt som möjligt och att paragrafen i sin rättade form tillämpas från och med den 1 januari 2006. Vidare föreslår utskottet att Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna på tjänstens vägnar rättar de beslut de har fattat på grund av den tidigare lagen, om besluten inneburit att en arbetslöshetsförmån har avslagits eftersom arbetet på grund av den felaktiga

formuleringen inte har kunnat räknas in i arbetsvillkoret.

Motionen

Utskottet har antagit rätt för företagare att få partiell sjukdagpenning i enlighet med den föreslagna propositionen. Därmed har förslaget i åtgärdsmotion AM 78/2003 rd fullföljts. Det föreslagna regleringsbehovet finns således inte längre och utskottet föreslår att motionen förkastas.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslag 1—3 och 5 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 4 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att åtgärdsmotion AM 78/2003 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

4.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 3 kap. 3 § 1 mom., 5 kap. 3 § 3 mom., 5 kap. 4 § 4 mom. samt 5 kap. 7 § 1 och 2 mom., av dem 5 kap. 4 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1217/2005 och 5 kap. 7 § 1 mom. (utesl.) i lag 1047/2004, som följer:

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

3 §
(Som i RP)

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

3 §

Löntagares arbetsvillkor

Om någon på grund av sjukdom, anstaltsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, barnafödelse eller vård av barn som är högst 3 år eller av någon annan godtagbar orsak som kan jämföras med dessa är förhindrad att vara på arbetsmarknaden, förlängs den i 1 eller 2 mom. nämnda granskningsperioden i motsvarande mån, dock med högst sju år. Om någon är i arbete för vars lönekostnader sammansatt stöd eller högsta förhöjda lönesubvention har beviljats, förlängs granskningsperioden med den tid för vilken arbetet på grund av begränsningen i 4 § 4 mom. inte räknas in i arbetsvillkoret. Granskningsperioden förlängs för den tid under vilken en person får partiell sjukdagpenning.

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

Vid beräkningen av om arbetsvillkoret enligt 3 § har uppfyllts beaktas hälften av antalet ka-

lenderveckor under vilka sådant arbete utförts i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått *högsta förhöjda lönesubvention eller arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd* enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid. I arbetsvillkoret inräknas inte arbete som en person utfört medan han eller hon fått partiell sjukdagpenning.

7 §

(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. *Lagens 5 kap. 4 § 4 mom. träder dock i kraft den 2006 och den första meningen i momentet tillämpas från och med den 1 januari 2006 och den andra meningen i momentet tillämpas från och med den 1 januari 2007.*

Folkpensionsanstalten eller respektive arbetslöshetskassa rättar på tjänstens vägnar ett beslut om arbetslöshetsförmån som fattats innan denna lag träder i kraft, om förmånen har avslagits på grund av att hälften av antalet kalenderveckor under vilka sådant arbete har utförts i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid inte har räknats in i arbetsvillkoret. (Nytt)

(3 mom. som 2 mom. i RP)

ShUB 9/2006 rd — RP 227/2005 rd

Helsingfors den 7 april 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anne Holmlund /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent

Leena Rauhala /kd
Juha Rehula /cent
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäinen /sd
ers. Satu Taiveaho /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION 1

Motivering

Propositionen med förslag till partiell sjukdagpenning är en välkommen reform som hjälper arbetstagare att få rehabilitering och återvända till arbetslivet efter sjukdom. Enligt propositionen börjar rätten att få partiell sjukdagpenning när sjukdomen har pågått i minst 60 sjukdagar. Redan efter en sjukskrivning på tre månader kan motivationen att återvända till jobbet ha försämrats avsevärt. Om man är borta från jobbet alltför länge är risken att man förlorar kontakten med arbetsplatsen och marginaliseras, men också att yrkeskompetensen försämras. Därför ligger det i både arbetstagarnas och arbetsgivarnas intresse att arbetstagarna testat en återgång till arbetslivet ett par dagar i veckan eller halvtid redan tidigare. Hur bra man mår och hur arbetsförmögen man är beror på sjukdomen och personen. I vissa stora sjukdomsgrupper, till exempel rörelseorganens sjukdomar, behövs det aktiva åtgärder för en återgång redan betydligt tidigare än efter tre månaders sjukskrivning. Också för dem som är sjukskrivna på grund av psykiska problem vore det viktigt för tillfrisknandet och preventionen av bestående problem att kunna återvända till jobbet så tidigt som möjligt, även om de inte orkar arbeta heltid. För bästa möjliga resultat bör rätten att arbeta deltid gälla redan minst 30 dagar efter att sjukskrivningen började.

För företagare är långvarig sjukskrivning ofta en stor risk för den fortsatta verksamheten. I värsta fall kan en lång sjukskrivning vara stressande och bromsa upp tillfrisknandet, för ständig oro över företaget kan hämma läkningsprocessen. Inte minst för små företagare vore en gradvis återgång till arbetslivet när hälsan tillåter, ganska snart efter en sjukskrivning, av största vikt.

Förslag

På grund av det ovan stående föreslår vi

att lagförslagen i övrigt godkänns i enlighet med betänkandet, men att 8 kap. 11 och 12 § i det första lagförslaget godkänns enligt följande:

Reservationens ändringsförslag**Lagförslag 1**

11 §

Rätt till partiell sjukdagpenning

(1 och 2 mom. som i ShUB)

En förutsättning för rätten till partiell sjukdagpenning är att den försäkrade har haft rätt till sjukdagpenning, som räknas in i maximitiden enligt 8 §, i minst 30 vardagar omedelbart före ingången av den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljas och att den försäkrade utan att hälsan eller tillfrisknandet äventyras kan sköta en del av sina arbetsuppgifter. Dessutom förutsätts att den försäkrades arbetstid före sjukdagpenningsperioden har motsvarat heltidsarbete och att han eller hon har kommit överens om att utföra sitt arbete på deltid så, att arbetstiden och lönen minskar med minst 40 och högst 60 procent av arbetstiden och lönen. Avtalet om deltidsarbetet skall vara i kraft hela den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljas. För att företagare skall ha rätt till partiell sjukdagpenning förutsätts att det arbete som utförs i det egna företaget minskar med minst 40 och högst 60 procent för den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljas.

(4 mom. som i ShUB)

12 §

Betalning av partiell sjukdagpenning

(1 och 2 mom. som i ShUB)

Återgår den försäkrade till sitt arbete på heltid kan partiell sjukdagpenning betalas på nytt, även om den försäkrade inte däremellan har haft rätt till sjukdagpenning i 30 vardagar, om

1) den försäkrade ännu inte har fått partiell sjukdagpenning för maximitiden, och

2) den försäkrade efter arbete på heltid har haft rätt till sjukdagpenning för minst en vardag, och

3) arbetet på heltid efter utgången av den period för vilken partiell sjukdagpenning beviljats inte har varat längre än 30 dagar.

(4 mom. som i ShUB)

Helsingfors den 7 april 2006

Raija Vahasalo /saml
Sirpa Asko-Seljavaara /saml

Anne Holmlund /saml
Osmo Soininvaara /gröna

RESERVATION 2

Motivering

Enligt propositionen ska arbete som någon utför med partiell sjukdagpenning inte räknas in i arbetsvillkoret enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. De sakkunniga som arbetslivs- och jämställdhetsutskottet hörde ansåg det vara ett problem med avseende på ett förståeligt och tydligt utkomstskydd vid arbetslöshet att heltidsarbete under den tid någon får partiell sjukdagpenning inte räknas in i arbetsvillkoret, trots att deltidsarbete uppfyller de generella villkoren enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa uppfylls arbetsvillkoret om någon arbetar 18 timmar per kalendervecka eller om företagsverksamheten är väsentlig till sin omfattning.

Jag anser att regeringens motiv för det exceptionella systemet är otillräckliga. I propositionen jämföras enögt den som får partiell sjukdagpenning med den som får sjukdagpenning på heltid. Enligt min mening måste arbetsvillkoret för den som får partiell sjukdagpenning följa samma principer som vid annat deltidsarbete. Om arbetet på normalt sätt räknas in i arbetsvillkoret blir systemet mer attraktivt för dem som nyligen varit arbetslösa eller hotas av arbetslöshet.

Även om det inte är särskilt många personer som hotas av arbetslöshet medan de får den föreslagna partiella sjukdagpenningen eller strax därefter är det inte rätt att skapa ett system som har en inbyggd mekanism som missgynnar vissa grupper. Det är utan vidare så att tillämpningen av partiell sjukdagpenning kommer att utvidgas utifrån erfarenheterna av lagförslaget. Risken är att modellen för utkomstskydd byggs in i en utvidgad modell. Därmed kommer ännu fler att missgynnas.

I sitt utlåtande säger arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att arbetstagare kan återgå till sjuk-

dagpenning på heltid om de permitteras eller blir arbetslösa under den tid de får partiell sjukdagpenning. Om någon däremot har varit sjukskriven den högsta tillåtna tiden, 300 dagar, enligt sjukförsäkringslagen, finns ingen sådan möjlighet utan personen är hänvisad till utkomstskydd för arbetslösa. Om det då fattas något i arbetsvillkoret är arbetsmarknadsstöd det enda som återstår. Om man dessutom har arbete kan det hända att personen står där helt utan inkomster. Därmed får vi ännu fler som missgynnas av den sociala tryggheten, men de facto har en inkomst som ligger under den godtagbara grundläggande försörjning som nämns i 19 § 2 mom. i grundlagen. För att undvika bland annat den här typen av situationer anser jag att arbetsvillkoret bör vara det samma vid partiell sjukdagpenning som vid andra former av deltidsarbete.

I 6 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ingår en specialbestämmelse för deltidsarbete när det gäller den lön som inkomstrelaterad dagpenning grundar sig på. Den säger att den lön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen för en person som får eller som har fått invalidpension i form av delpension eller deltidspension bestäms utifrån situationen när utbetalningen av pensionen började. Detsamma gäller förmåner som partiell vårdledighet eller deltidstillägg. En liknande bestämmelse bör också tas in i lagförslaget om partiell sjukdagpenning.

Förslag

På grundval av det ovanstående föreslår jag

att lagförslagen i övrigt godkänns i enlighet med betänkandet utom att 5 kap. 4 § i det fjärde lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Reservationens ändringsförslag

Lagförslag 4

4 §

Arbete som skall räknas in i löntagares arbetsvillkor

— — — — —
När arbetsvillkoret enligt 3 § räknas ut beaktas hälften av antalet kalenderveckor under vil-

ka sådant arbete utförts i fråga om vilket arbetsgivaren för lönekostnaderna har fått *högsta förhöjda lönesubventionen eller* arbetsmarknadsstöd och sysselsättningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid. *(Utesl.)*

— — — — —

Helsingfors den 7 april 2006

Erkki Virtanen /vänst